ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 8ης Νοεμβρίου 2013

για τις έρευνες σχετικά με τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2013/647/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κλάδος των τροφίμων, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή έχουν καταβάλει εκτεταμένες προσπάθειες από το 2002 και μετά για να διερευνήσουν τους τρόπους σχηματισμού και για να μειώσουν τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα μεταποιημένα τρόφιμα.

(2) Ο οργανισμός FoodDrinkEurope, ο οποίος εκπροσωπεί την ευρωπαϊκή βιομηχανία τροφίμων και ποτών, ανέπτυξε μια «εργαλειοθήκη» ([1]) που περιέχει τα μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν επιλεκτικά από τους παραγωγούς τροφίμων σύμφωνα με τις επιμέρους ανάγκες τους για τη μείωση του επιπέδου ακρυλαμιδίου στα προϊόντα τους. Επιπλέον, εκδόθηκαν μικρά φυλλάδια που περιέχουν πληροφορίες για τα πιο σημαντικά εργαλεία για κάθε κλάδο. Τη δραστηριότητα αυτή την υποστήριξαν και συνέβαλαν σε αυτή οι ρυθμιστικές αρχές.

(3) Τα επίπεδα ακρυλαμιδίου σε ορισμένα τρόφιμα φάνηκε ότι ήταν σημαντικά υψηλότερα σε σχέση με τα επίπεδα σε συγκρίσιμα τρόφιμα της ίδιας κατηγορίας προϊόντων. Επομένως, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να πραγματοποιήσουν έρευνες εξετάζοντας τις μεθόδους παραγωγής και μεταποίησης που χρησιμοποιούν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε στις 10 Ιανουαρίου 2011 σύσταση για τις έρευνες σχετικά με τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα ([2]) («η σύσταση του 2011»).

(4) Σύμφωνα με τη σύσταση του 2011, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να πραγματοποιούν έρευνες εάν τα επίπεδα ακρυλαμιδίου που εντοπίζονται σε ένα συγκεκριμένο τρόφιμο υπερβαίνουν τις ενδεικτικές τιμές που ορίζονται στο παράρτημα της εν λόγω σύστασης.

(5) Τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα παρακολουθούνταν από τα κράτη μέλη από το 2007 έως το 2009 σύμφωνα με τη σύσταση 2007/331/ΕΚ της Επιτροπής ([3]), και από το 2010 σύμφωνα με τη σύσταση 2010/307/ΕΕ της Επιτροπής ([4]). Η παρακολούθηση αυτή στοχεύει στα τρόφιμα που είναι γνωστό ότι περιέχουν υψηλά επίπεδα ακρυλαμιδίου και/ή συμβάλλουν σημαντικά στη λήψη από τον άνθρωπο μέσω των τροφίμων.

(6) Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης από το 2007 έως το 2010 συγκεντρώθηκαν από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων («EFSA») στην επιστημονική έκθεση με τίτλο «Ενημέρωση σχετικά με τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα κατά τα έτη παρακολούθησης 2007-2010» ([5]), που εκδόθηκε στις 18 Οκτωβρίου 2012. Η EFSA κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε καμία σταθερή τάση σε ομάδες τροφίμων για μείωση των επιπέδων ακρυλαμιδίου και ότι μείωση στα επίπεδα ακρυλαμιδίου παρατηρήθηκε σε λίγες μόνον κατηγορίες τροφίμων, ενώ σε άλλες κατηγορίες παρατηρήθηκε αύξηση των επιπέδων.

(7) Βάσει των αποτελεσμάτων των ερευνών που συνελέγησαν το 2011 και το 2012 και βάσει των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης που συνελέγησαν σύμφωνα με τις συστάσεις 2007/331/ΕΚ και 2010/307/ΕΕ, κρίνεται σκόπιμο να τροποποιηθούν ορισμένες ενδεικτικές τιμές που προβλέπονται στο παράρτημα της σύστασης του 2011.

(8) Επομένως, η σύσταση του 2011 θα πρέπει να αντικατασταθεί από νέα σύσταση.

([1]) Η «εργαλειοθήκη» που ανέπτυξε ο FoodDrinkEurope περιέχει 14 διαφορετικές παραμέτρους («εργαλεία»), ομαδοποιημένες σε 4 κύριες κατηγορίες («ενότητες εργαλειοθήκης») που μπορούν να χρησιμοποιηθούν επιλεκτικά από παραγωγούς τροφίμων ανάλογα με τις ανάγκες τους ώστε να μειωθούν τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα προϊόντα τους. Οι 4 ενότητες αφορούν γεωπονικούς παράγοντες, τη συνταγή του τροφίμου, τη μεταποίηση και την τελική παρασκευή. Η εργαλειοθήκη βρίσκεται στην ακόλουθη διεύθυνση στο διαδίκτυο: http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/ciaa_acrylamide_toolbox09.pdf

([2]) http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/recommendation_10012011_acrylamide_food_en.pdf

([3]) Σύσταση 2007/331/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2007, για την παρακολούθηση των επιπέδων ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα (ΕΕ L 123 της 12.5.2007, σ. 33).

([4]) Σύσταση 2010/307/ΕΚ της Επιτροπής, της 2ας Ιουνίου 2010, για την παρακολούθηση των επιπέδων ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα (ΕΕ L 137 της 3.6.2010, σ. 4).

([5]) Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων· Ενημέρωση σχετικά με τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα από τα έτη παρακολούθησης 2007 έως 2010. *EFSA Journal* 2012· 10(10):2938. [38 σ.] doi:10.2903/j.efsa.2012.2938. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: www.efsa.europa.eu/efsajournal

(9) Οι έρευνες θα πρέπει να συνεχίσουν να περιλαμβάνουν την ανάλυση κινδύνου στα κρίσιμα σημεία ελέγχου (HACCP) της επιχείρησης τροφίμων ή παρόμοιο σύστημα [1] με σκοπό να διερευνήσουν μαζί με την επιχείρηση τροφίμων αν έχουν προσδιοριστεί τα σχετικά στάδια μεταποίησης που να επιτρέπουν τον σχηματισμό ακρυλαμιδίου και αν έχουν ληφθεί κατάλληλα μέτρα ελέγχου. Σε αυτή τη διαδικασία, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να αξιολογήσουν τον βαθμό στον οποίο οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων έχουν εφαρμόσει τις επιλογές που είναι γνωστές σήμερα για την ελαχιστοποίηση των επιπέδων ακρυλαμιδίου, π.χ. αυτές που προτείνονται στον κώδικα πρακτικής για το ακρυλαμίδιο που εγκρίθηκε από την επιτροπή κώδικα τροφίμων και στην «εργαλειοθήκη» που ανέπτυξε ο FoodDrinkEurope για το ακρυλαμίδιο.

(10) Οι ενδεικτικές τιμές που καθορίζονται στην παρούσα σύσταση προορίζονται μόνο να καταδείξουν την ανάγκη για μια έρευνα. Δεν αποτελούν κατώτατα όρια ασφάλειας. Επομένως, η ενέργεια επιβολής και/ή η ενεργοποίηση του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης πρέπει να γίνουν μόνο με βάση μια αξιόπιστη εκτίμηση της επικινδυνότητας που πραγματοποιείται κατά περίπτωση, και όχι μόνο και μόνο επειδή σημειώνεται υπέρβαση μιας ενδεικτικής τιμής.

(11) Βάσει των αποτελεσμάτων των ερευνών που συνελέγησαν το 2013 και 2014 σύμφωνα με την παρούσα σύσταση και βάσει των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης που συνελέγησαν σύμφωνα με τη σύσταση 2010/307/ΕΕ και το αποτέλεσμα της επικαιροποιημένης εκτίμησης της επικινδυνότητας που πραγματοποίησε η EFSA για την παρουσία ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα, η Επιτροπή θα εκτιμήσει την κατάσταση αφότου δημοσιοποιηθεί η εκτίμηση της επικινδυνότητας της EFSA και θα αποφασίσει σχετικά με την ανάγκη λήψης περαιτέρω κατάλληλων μέτρων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

1. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, με την ενεργό συμμετοχή των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων, να διενεργήσουν περαιτέρω έρευνες για τις μεθόδους παραγωγής και επεξεργασίας που χρησιμοποιούνται από τους παραγωγούς τροφίμων σε περιπτώσεις στις οποίες το επίπεδο ακρυλαμιδίου σε τρόφιμο διαπιστώθηκε, κατά την ενέργεια παρακολούθησης σύμφωνα με τη σύσταση 2010/307/ΕΕ, ότι υπερβαίνει την ενδεικτική τιμή ακρυλαμιδίου που ορίζεται για την αντίστοιχη κατηγορία τροφίμων στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.

2. Για τους σκοπούς του σημείου 1, το επίπεδο ακρυλαμιδίου θα πρέπει να εκτιμάται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η αναλυτική αβεβαιότητα μέτρησης.

3. Οι έρευνες που αναφέρονται στο σημείο 1 θα πρέπει να περιλαμβάνουν την επαλήθευση των διαδικασιών που ακολούθησε ο υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων με βάση την ανάλυση κινδύνου στα κρίσιμα σημεία ελέγχου (HACCP), με στόχο να επιβεβαιώσουν:

   α) εάν ο υπεύθυνος της επιχείρησης τροφίμων έχει εντοπίσει, είτε στο σύστημα HACCP είτε σε παρόμοιο σύστημα, τα σχετικά στάδια μεταποίησης που μπορεί να οδηγήσουν στον σχηματισμό ακρυλαμιδίου· και

   β) εάν ο υπεύθυνος της επιχείρησης τροφίμων έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα άμβλυνσης του κινδύνου.

4. Οι έρευνες που αναφέρονται στο σημείο 1 θα πρέπει, συγκεκριμένα, να διευκρινίσουν τον βαθμό στον οποίο οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων έχουν εφαρμόσει τις επιλογές που είναι γνωστές σήμερα για την ελαχιστοποίηση των επιπέδων ακρυλαμιδίου, π.χ. αυτές που αναφέρονται στον κώδικα πρακτικής για το ακρυλαμίδιο που εγκρίθηκε από την επιτροπή κώδικα τροφίμων και στην «εργαλειοθήκη» του FoodDrinkEurope για το ακρυλαμίδιο.

5. Τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλουν έκθεση με τα ευρήματα στην Επιτροπή έως τις 31 Οκτωβρίου 2014 και έως τις 30 Απριλίου 2015.

6. Η παρούσα σύσταση αντικαθιστά τη σύσταση της 10ης Ιανουαρίου 2011 σχετικά με τις έρευνες για τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα.

Βρυξέλλες, 8 Νοεμβρίου 2013.

Για την Επιτροπή
Tonio BORG
Μέλος της Επιτροπής

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την υγιεινή των τροφίμων (ΕΕ L 139 της 30.4.2004, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενδεικτικές τιμές ακρυλαμιδίου με βάση τα στοιχεία παρακολούθησης της EFSA την περίοδο 2007-2012

Τρόφιμα	Ενδεικτική τιμή [μg/kg]	Παρατήρηση
Τηγανητές πατάτες έτοιμες για κατανάλωση	600	Προϊόν που πωλείται έτοιμο για κατανάλωση, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.1 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Πατατάκια από φρέσκιες πατάτες και από ζύμη πατάτας Κράκερς με βάση την πατάτα	1 000	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στα μέρη Γ.2 και Γ.10 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Μαλακό ψωμί α) ψωμί με βάση τον σίτο β) μαλακό ψωμί εκτός από ψωμί με βάση τον σίτο	 80 150	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.4 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Δημητριακά προγεύματος (εξαιρουμένου του χυλού βρώμης) — προϊόντα πίτουρου και δημητριακά ολικής άλεσης, διογκωμένοι σπόροι (οι διογκωμένοι σπόροι είναι συναφείς μόνο όταν επισημαίνονται) — προϊόντα με βάση τον σίτο και τη σίκαλη (*) — προϊόντα με βάση τον αραβόσιτο, τη βρώμη, την όλυρα, το κριθάρι και το ρύζι (*)	 400 300 200	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.5 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Μπισκότα και γκοφρέτες Κράκερς με την εξαίρεση των κράκερς με βάση την πατάτα Ψωμί τύπου φρυγανιάς με την ονομασία «Knäckebrot» Ψωμί πιπερόριζας Προϊόντα παρόμοια με τα άλλα προϊόντα της κατηγορίας	500 500 450 1 000 500	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.6 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Καβουρδισμένος καφές	450	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.7.1 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Στιγμιαίος (διαλυτός) καφές	900	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.7.2 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Υποκατάστατα καφέ α) υποκατάστατα καφέ με βάση κυρίως τα δημητριακά β) άλλα υποκατάστατα καφέ	 2 000 4 000	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.7.3 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Παιδικές τροφές εκτός των μεταποιημένων τροφών με βάση τα δημητριακά (**) α) χωρίς δαμάσκηνα β) με δαμάσκηνα	 50 80	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.8 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Μπισκότα και φρυγανιές για βρέφη και παιδιά μικρής ηλικίας	200	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.9.1 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ
Επεξεργασμένα τρόφιμα με βάση τα δημητριακά για βρέφη και παιδιά μικρής ηλικίας (***), εκτός από τα μπισκότα και τις φρυγανιές	50	Προϊόν όπως πωλείται, όπως ορίζεται στο μέρος Γ.9.2 του παραρτήματος της σύστασης 2010/307/ΕΕ

(*) Δημητριακά μη ολικής αλέσεως και/ή όχι με βάση το πίτουρο. Το δημητριακό που υπάρχει στη μεγαλύτερη ποσότητα καθορίζει την κατηγορία.

(**) Όπως καθορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο β) της οδηγίας 2006/125/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 2006, για τις μεταποιημένες τροφές με βάση τα δημητριακά και τις παιδικές τροφές για βρέφη και παιδιά μικρής ηλικίας (ΕΕ L 339 της 6.12.2006, σ. 16).

(***) Όπως καθορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας 2006/125/ΕΚ.